



Göteborgs
Stad

Sammanfattning av

Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022



Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020-2022

Kommunfullmäktige beslutade 16 april 2020 att anta en ny hemlöshetsplan. Det här är en sammanfattning av den. Hela hemlöshetsplanen hittar du på: www.goteborg.se

Inledning

Hemlöshet representerar en av de mest extrema formerna av utanförskap och fattigdom. Orsakerna till hemlöshet är många och komplexa. En del personer som riskerar eller befinner sig i hemlöshet kan ha social problematik och behov av olika vård- och stödinsatser. Det finns också personer som inte har andra problem än att de saknar en bostad. Därför behövs det både individuella insatser och strukturella åtgärder inom den generella bostadsförsörjningen för att möta hemlösa personers bostadsbehov.

Planens omfattning

Planen omfattar ett övergripande mål, fem mål, fyra fokusområden och 15 åtgärder för att minska hemlösheten med minst 20 procent under perioden 2020–2022. Planen tar sin utgångspunkt i perspektivet att bostaden ska ses som en förutsättning för att hantera övriga problem, som till exempel missbruk. Planen fokuserar särskilt på att förebygga hemlöshet och på att säkra tillgången av bostäder för hemlösa personer.

Planen bidrar till jämställdhet

Hemlöshetsplanen bidrar till jämställdhet och likvärdiga förhållanden. Olika grupper av hemlösa kvinnor och män kan ha olika förutsättningar utifrån ålder, sexualitet, etnicitet, funktionsvariation och socioekonomi. I det fortsatta arbetet med planen är det en prioriterad fråga att hemlösa kvinnor möts av insatser som bygger på kunskap och förståelse om hur kvinnor drabbas av hemlöshet. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck behöver fortsatt uppmärksammas, både generellt och med fokus på särskilt utsatta grupper. Många gånger innebär våldet att kvinnor eller män och barn måste flytta till ett skyddat boende, vilket även kan innebära problem för barnets möjligheter till förskoleplats eller skolgång.

Planen har ett tydligt barnperspektiv

I arbetet med hemlösa familjer har planen ett tydligt barnperspektiv. I hemlöshetsarbetet ska hänsyn tas till att konventionen för barns rättigheter blivit svensk lag den 1 januari 2020. Regeringen och Kommunfullmäktige i Göteborg har uttalat en ambition om att förhindra vräkning av barnfamiljer. Utgångspunkten är att ett barn alltid behöver ett stadigvarande hem. Inom ramen för arbetet med jämlik stad finns även målet att inga barn ska leva i akut hemlöshet.

Bakgrund

De senaste 10 åren har befolkningen i Göteborg ökat med drygt 70 000 personer. Trots bostadsbrist är antalet hemlösa det lägsta sedan 2015 visar stadens hemlöshetskartläggning i april 2019.

De mest förekommande orsakerna till att personer är hemlösa är missbruk och psykisk ohälsa samt bristande förankring på bostadsmarknaden. Även våld i nära relationer är en vanlig orsak till hemlöshet där de flesta är kvinnor med eller utan barn. Den akuta hemlösheten minskar också och närmar sig 2015 års nivå, innan det stora flyktingmottagandet.

Kartläggningen för 2019 visar också att över hälften av alla hemlösa hushåll och barn bor i långsiktiga boendelösningar, exempelvis i lägenhet med kommunalt kontrakt som kan övertas efter viss tid.

Från år 2011 till 2018 har stadsdelsnämndernas kostnader för socialt boende dubblerats från 0,5 till närmare 1 miljard kronor. Nettokostnaderna för 2019 uppgår till 835 miljoner kronor, vilket är en minskning med cirka 10 procent. En målsättning i planen är att kostnader för socialt boende ska minska under planperioden.



Göteborgs Stads definition av hemlöshet

Göteborgs Stad utgår från Socialstyrelsens definition av hemlöshet som omfattar fyra olika situationer som personer kan befinna sig i för en kortare eller längre tid. Definitionen är bred och rymmer en stor spännvidd av olika målgrupper, från personer som bor i offentliga utrymmen eller utomhus till hushåll som bor i vanliga lägenheter med kommunala kontrakt med möjlighet till överlåtelse av hyreskontraktet.

Definitionen är
bred och rymmer
en stor spännvidd
av olika målgrupper.

Akut hemlöshet – situation 1

Personen är hänvisad till akutboende, härberge, jourboende, skyddade boenden eller motsvarande. Här ingår också personer som sover i offentliga lokaler, utomhus eller i trappuppgångar, tält, bilar eller motsvarande.

Institutionsvistelse och kategoriboende – situation 2

Personen är antingen intagen eller inskriven på en kriminalvårdsanstalt, ett hem för vård och boende (HVB), ett familjehem eller en SiS-institution, eller bor på ett stödboende som drivs av socialtjänst/ hälso- och sjukvård. Personen ska flytta därifrån inom tre månader efter mätveckan, men har inte någon egen bostad ordnad inför flytten eller utskrivningen. Hit räknas även de personer som skulle ha skrivits ut eller flyttat, men som är kvar på grund av att de inte har någon egen bostad ordnad.

Långsiktiga boendelösningar - situation 3

Personen bor i en av kommunen ordnad boendelösning såsom träningslägenhet, referenslägenhet, socialt kontrakt, kommunalt kontrakt eller motsvarande på grund av att personen inte får tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. Det handlar om boendelösningar med någon form av hyresavtal (eller kontrakt) där boendet är förenat med tillsyn, särskilda villkor eller regler.

Eget ordnat kortsiktigt boende - situation 4

Personen har sökt bistånd för sin boendesituation och bor tillfälligt/ kontraktslöst hos kompisar, bekanta, familj eller släktingar eller har ett tillfälligt inneboende- eller andrahandskontrakt hos släkt, vänner eller andra privatpersoner (max tre månader efter mätperioden).

Personer som omfattas av följande ingår inte i definitionen

- » Barn och ungdomar som är 18 år eller yngre och som är placerade av socialtjänsten utan- för hemmet enligt SoL eller LVU.
- » Personer som bor i bostäder med särskild service enligt SoL eller LSS, äldreboenden eller organiserat boende för asylsökande.
- » Utrikes födda personer som inte har uppehållstillstånd.
- » Ensamkommande flyktningbarn som är placerade genom socialtjänsten.
- » Personer som kommer från övriga Europa och uppehåller sig i Göteborg under längre tid, men saknar förankring här.
- » Personer som bor på äldreboenden.
- » Nyanlända som har anvisats till Göteborg enligt bosättningslagen och som bor i genomgångsbostad.

Mål och fokusområden

Planen omfattar ett övergripande mål, fem detaljerade mål och 15 åtgärder som strukturerats i fyra fokusområden.


Planens övergripande mål

Hemlösheten ska minska. Målsättningen är att antalet personer i hemlöshet ska minska med minst 20 procent under planperioden.

Planens mål

1. Antalet personer som befinner sig i akut hemlöshet ska minska. Särskilt prioriterat är att minska antalet barn i akut hemlöshet.
2. Antalet personer som blir avhysta från sin bostad ska minska. Målsättningen är att inga barnfamiljer ska avhysas.
3. Antalet personer som skrivs ut från sjukhus, kriminalvårdsanstalt eller behandlingshem och saknar bostad ska minska.
4. Antalet hemlösa personer som kommer vidare till en egen bostad ska öka.
5. Nettokostnaden för socialt boende ska minska.





Målsättningen är
att hemlösheten
ska minska med
minst 20 procent
under planperioden.

Planens fokusområden

Fokusområde 1

- Förebygga hemlöshet

Det förebyggande arbetet mot hemlöshet omfattar personer som riskerar att hamna i hemlöshet och som behöver olika former av stöd och insatser som bidrar till att öka möjligheterna att få eller behålla ett boende.

En del personer kan ha social problematik och behov av olika vård- och stödinsatser. Det finns också personer som inte har andra problem än att de saknar en bostad. För denna målgrupp är det angeläget att utveckla arbetssätt och systematik med boenderådgivning.

Fokusområde 2

- Möta den akuta hemlösheten

Fokusområdet innefattar åtgärder som syftar till att fler personer i akut hemlöshet kommer vidare till en långsiktig boendelösning på den ordinarie bostadsmarknaden eller inom kommunens verksamheter alternativt hos upphandlade aktörer.

För personer i långvarig hemlöshet med missbruk och psykisk ohälsa finns möjligheten till bostad via modellen *Bostad först*.

De nödbiståndsboenden som erbjuds hemlösa barnfamiljer ska vara av god kvalitet, föräldrarna ska erbjudas boendecoaching mot egen bostad och om det finns behov av samhällsvägledning ska detta också tillgodoseas. För barnfamiljer som på grund av sociala eller medicinska orsaker lever i hemlöshet ska långsiktiga boendelösningar användas.

En del personer kan ha social problematik och behov av olika vård- och stödinsatser. Det finns också personer som inte har andra problem än att de saknar en bostad.

Fokusområde 3

- Steget vidare till egen bostad

Fokusområdet innefattar åtgärder som syftar till att effektivisera användandet av lägenhetsboenden med olika typer av stöd som riktar sig till hemlösa personer.

För personer som befinner sig i hemlöshet kan socialtjänsten ge bistånd till boende med olika individuellt utformade insatser. En effektiv åtgärd för personer som befinner sig i hemlöshet är långsiktiga boendelösningar, utifrån såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv. Detta för att åstadkomma ett så självständigt boende som möjligt med individuellt anpassade insatser och samtidigt minska användningen av kortsiktiga och tillfälliga boendelösningar.

Fokusområde 4

- Bostadsförsörjning för alla

Fokusområdet innefattar åtgärder som syftar till att staden ska säkra tillgången till bostäder för hemlösa.

Staden har ett utvecklat system med förtursverksamhet till bostad för hushåll som på grund av sociala eller medicinska skäl inte själv kan ordna med bostad. Staden får årligen lägenheter från de kommunala bostadsföretagen för olika boendesociala behov. Därutöver ska privata byggaktörer som har fått markanvisning på kommunens mark lämna lägenheter utifrån kommunens behov. Lägenheterna kan lämnas ur befintligt bostadsbestånd eller i nybyggnationen.


Ytterst behövs ett kraftigt ökat bostadsbyggande för att bostadsförsörjning för alla ska bli en verklighet. Det handlar dels om att öka byggtakten generellt, men även att utveckla bostadsförsörjningen för att fler hushåll med lägre inkomster får tillgång till en bostad. Därför har arbetet med att ta fram hemlöshetsplanen skett i samverkan med framtagandet av program för bostadsförsörjningen. Det pågår ett intensivt arbete i staden för att öka bostadsbyggandet, som nu börjar ge effekt. Under 2019 färdigställdes cirka 4 500 bostäder vilket är den högsta nivån sedan miljonprogrammet byggdes på 60- och 70-talet.

Uppföljning av planen

Stadens insatser för personer i hemlöshet följs upp i samband med ordinarie budget- och uppföljningsprocess. Fastighetskontoret följer upp hemlöshetsplanen årligen och utvärderar planen i sin helhet efter planperiodens slut.

Arbetet mot hemlöshet förutsätter relevant och tillförlitlig statistik samt uppföljning. Staden har sedan flera år genomfört årliga mätningar av hemlöshetens omfattning och karaktär. Kartläggningar visar hur många hemlösa som finns i Göteborg vid en given tidpunkt och samlar bakgrundsfakta om hemlöshet.

Stadens kartläggningar har legat till grund för flera satsningar, till exempel tillfördes 30 procent fler lägenheter med kommunalt kontrakt under perioden 2015–2018. Ytterligare två satsningar som har gjorts utifrån stöd i kartläggningar är lägenheter till målgruppen inom *Bostad först* och lägenheter med egna hyresavtal till bostadslösa barnfamiljer.



**Hemlöshetsplanen
följs upp årligen
och utvärderas i
sin helhet efter
planperiodens slut.**